

SONKAJÄRVEN KUNTA

Rakennuskohde:

SONKAJÄRVEN POHJAPADON RAKENTAMINEN

URAKKAOHJELMA

Päiväys

15.8.2025

SISÄLLYSLUETTELO

1	RAKENNUSHANKKEEN YHTEYSTIEDOT.....	5
1.1	Rakennuttaja.....	5
1.2	Valvoja.....	5
1.3	Suunnittelijat	5
2	RAKENNUSKOHDE	5
2.1	Rakennuskohde ja -paikka.....	5
2.2	Tutustuminen rakennuskohteeseen	5
3	URAKKAMUOTO.....	5
3.1	Suoritusvelvollisuuden laajuus.....	5
3.2	Maksuperuste	6
3.3	Urakkasuhteet.....	6
4	URAKAT JA NIIDEN SISÄLTÖ.....	6
4.1	Pääurakka	6
4.2	Sivu-urakat.....	6
4.3	Rakennuttajan hankinnat	6
4.4	Urakkarajat	6
4.5	Urakoitsijan työnantaja-asemasta ja tilaajavastuulaista johtuvat velvollisuudet	7
5	TYÖN TOTEUTUS JA YHTEISTOIMINTA.....	7
5.1	Yhteistoimintaa koskevat ohjeet.....	7
5.2	Työaikataulu.....	8
5.3	Turvallisuus.....	8
5.4	Työmaajärjestelyt.....	8
5.4.1	<i>Työalueet</i>	<i>8</i>
5.4.2	<i>Liikenne</i>	<i>8</i>
5.4.3	<i>Rajoitukset, varottavat kohteet ja alueet.....</i>	<i>9</i>
5.4.4	<i>Putkien ja johtojen siirto</i>	<i>9</i>
5.5	Suunnitelmakatselmus	9
5.6	Erityiset katselmukset ja mittaukset.....	9
5.7	Luvat ja ilmoitukset.....	9
5.8	Räjäytystyöt	9
6	LAATU.....	10
6.1	Laadunvarmistus.....	10
6.2	Urakoitsijan laadunvalvonta	10
6.3	Vaihtoehtoiset tuotteet	11
7	YMPÄRISTÖ.....	11
7.1	Ympäristönsuojelu	11
7.2	Irrotettavat ainekset ja purkujäte	11
7.2.1	<i>Maa-, kivi- ja puuaines</i>	<i>11</i>
7.2.2	<i>Koneet ja laitteet</i>	<i>11</i>
7.2.3	<i>Raivaus- ja purkujäte.....</i>	<i>11</i>
7.3	Maa-ainesten hyötykäyttö	12
7.4	Ongelmajäte ja pilaantunut maa-aines.....	12
8	ASIAKIRJAT	12

8.1	Tarjouspyyntöasiakirjat.....	12
8.2	Urakkasopimusasiakirjat ja niiden pätevyysjärjestys.....	12
8.3	Asiakirjojen julkisuus.....	12
8.4	Määräluettelo.....	12
8.5	Suunnitelmat ja niiden toimittaminen.....	13
8.6	Projektin tietopankki	13
9	URAKAN AIKAMÄÄRÄYKSET	13
9.1	Urakka-aika.....	13
9.2	Töiden aloitus.....	13
9.3	Välitavoitteet.....	13
9.4	Työaika.....	13
9.5	Viivästyminen	13
10	VASTUUVELVOITTEET.....	14
10.1	Takuuaika	14
10.2	Urakoitsijan vakuudet.....	14
10.3	Vakuutukset	14
10.4	Rakennuttajan vakuudet.....	14
11	RAKENNUTTAJAN MAKSUVELVOLLISUUS	14
11.1	Urakkahinnan muodostuminen.....	14
11.2	Urakkasumman maksaminen	14
	11.2.1 Maksuerätaulukko.....	15
	11.2.2 Erityiset maksuerät.....	15
	11.2.3 Ensimmäinen maksuerä	15
	11.2.4 Viimeinen maksuerä	15
	11.2.5 Sivu-urakoiden maksuehto.....	15
	11.2.6 Maksuaika ja viivästyskorko	15
11.3	Hintasidonnaisuudet	15
11.4	Muutos- ja lisätyöt	15
	11.4.1 Yksikköhinnat	16
12	VALVONTA.....	16
12.1	Rakennuttajan organisaation valtuudet.....	16
12.2	Rakennuttajan valvonta.....	16
12.3	Suunnittelijan laadunvalvonta	16
12.4	Arvonlennus	16
13	TYÖMAAN HALLINTO JA TOIMITUKSET.....	17
13.1	Urakoitsijan organisaatio ja valtuudet	17
13.2	Työvoima.....	17
13.3	Kulkuluvat	17
13.4	Työmaapäiväkirja	17
13.5	Työmaakokoukset	17
13.6	Urakoitsijoiden yhteiset toimitukset.....	17
13.7	Viranomaistarkastukset.....	18
13.8	Työsuojelu	18
14	VASTAANOTTOMENETTELY	18
14.1	Vastaanottotarkastus.....	18
14.2	Urakkasuorituksen tarkastus	18
14.3	Tarkastuskustannukset	18
14.4	Takuutarkastus.....	19

14.5	Toimintakokeet.....	19
14.6	Luovutusasiakirjat.....	19
14.7	Käytön opastus	19
15	RIITAISUUKSIEN RATKAISEMINEN.....	19
15.1	Erimielisyydet	19
16	URAKOITSIJAN VALINTAPERUSTEET.....	19
16.1	Tarjouksen hylkääminen	19
16.2	Tarjouksen vertailuperusteet	19
16.3	Vaihtoehtotarjoukset.....	19

1 RAKENNUSHANKKEEN YHTEYSTIEDOT

1.1 Rakennuttaja

Organisaatio: Sonkajärven kunta
Osoite: Lepokankaantie 2, Sonkajärvi
Rakennuttajan edustaja: Ville Kamaja
Puhelin/matkapuhelin: 040 675 0042
Sähköposti: ville.kamaja@sonkajarvi.fi

1.2 Valvoja

Rakennushankkeen valvoja ja työturvallisuuskoordinaattori nimetään myöhemmin

1.3 Suunnittelijat

Nimi: Maveplan Oy
Osoite: Teknologiantie 1, 90590 Oulu
Yhteyshenkilö: Lauri Keskitalo
Puhelin/matkapuhelin: 040 546 9409
Sähköposti: lauri.keskitalo@maveplan.fi

2 RAKENNUSKOHDDE

2.1 Rakennuskohde ja -paikka

Rakennuskohde käsittää Sonkajärven pohjapadon, huoltotien ja veneluiskan rakentamiseen liittyvät tehtävät. Rakennuspaikka sijaitsee Sonkajärven kunnassa noin 5,5 km Sonkajärven keskustasta luoteeseen.

2.2 Tutustuminen rakennuskohteeseen

Rakennuttaja edellyttää, että urakoitsija on tutustunut rakennuspaikkaan paikan päällä ennen tarjouksen antamista.

Urakoitsijan on ilmoitettava suunnitelmissa havaitsemistaan epäkohdista ennen töiden aloittamista tai viimeistään YSE § 32 tarkoittamassa kohtuullisessa ajassa.

3 URAKKAMUOTO

3.1 Suoritusvelvollisuuden laajuus

Urakkamuotona on kokonaisurakka.

Urakoitsija toimii pääurakoitsijana ja lainsäädännön (A rakennustyön turvallisuudesta 26.3.2009/205) tarkoittamana päätoteuttajana. Urakoitsijalla on pääsuoritusvelvollisuus tarjouspyyntöasiakirjojen mukaisen kohteen rakentamiseksi kaikkine työ- ja materiaalikustannuksineen näiden tarjouspyyntöasiakirjojen mukaisesti suoritettuna.

Tilaajalla on oikeus muuttaa urakan laajuutta tarjouspyynnössä esitetystä. Urakoitsija on velvollinen toteuttamaan tilaajan vaatimat muutostyöt, mikäli ne eivät olennaisesti muuta urakkasuoritusta. Mahdolliset muutokset käsitellään tapauskohtaisesti.

3.2 Maksuperuste

Rakennustöiden maksuperusteena on kokonaishinta. Kokonaishintaan kuuluvat kaikki käyttö- ja yhteiskustannukset mukaan lukien kustannukset aputoiminnoista, jotka täytyy suorittaa työn valmiiksi saattamiseksi.

3.3 Urakkasuhteet

Urakoitsija voi antaa osan töistään tilaajan hyväksymille aliurakoitsijoille. Urakoitsijan on ilmoitettava rakennuttajalle tärkeimmät alihankkijat ja aliurakoitsijat hyväksyttäväksi YSE 1998:n mukaisesti. Urakoitsija vastaa aliurakoitsijan toiminnasta ja työstä kuten omastaan.

Rakennuttaja pidättää itsellään oikeuden käyttää myös muita urakoitsijoita.

4 URAKAT JA NIIDEN SISÄLTÖ

4.1 Pääurakka

Urakka käsittää Sonkajärven pohjapadon ja pohjapadon huoltotien rakentamisen sekä optiona veneluiskan rakentamisen asiakirjaluettelossa mainittujen suunnitelmien mukaisesti täysin valmiiksi jäljempänä mainitut urakkarajat huomioon ottaen. Urakoitsija toimii työmaan pääurakoitsijana.

4.2 Sivu-urakat

Ei sivu-urakoita.

4.3 Rakennuttajan hankinnat

Ei rakennuttajan hankintoja.

4.4 Urakkarajat

Urakkaan sisältyy hankkeen toteutus suunnitelmissa merkittyyn rajaan asti. Rakennuttaja osoittaa lähialueelta tilapäisen läjitysalueen ylijäämämassoille ja työmaan tukikohta-alueen.

Urakoitsijan suoritteisiin kuuluvat kaikki työt ja toimenpiteet, jotka ovat välttämättömät työn täysin valmiiksi tekemiseksi. Urakoitsijan suoritusvelvoitteisiin kuuluu mm.:

- Koko työnaikainen tiivis yhteydenpito tilaajan ja maanomistajien kanssa
- Työturvallisuuteen liittyvien suoja-aitojen ja –seinien yms. tekeminen ja purkaminen
- Työnaikaisten kulku-urien vahvistaminen ja/tai rakentaminen ja purkaminen
- Mahdollisen työmaasähkön ja veden hankinta
- Raivaukset, hyötypuun kasaaminen ja raivausjätteen hävittäminen
- Tarvittavien kaivuiden suorittaminen ja kaivuumassojen läjittäminen
- Pohjapadon rakentaminen materiaalihankintoineen
- Työmaa-/huoltotien rakentaminen materiaalihankintoineen
- Veneluiskan rakentaminen materiaalihankintoineen (optio)
- Maaleikkausmassat on kuljetettava luvalliselle läjitysalueelle tai maankaatopaikalle hankealueen ulkopuolelle
- Kaikkien urakassa tarvittavien mittauksen ja tarkemittausten suorittaminen
- Koejuoksutusten järjestäminen.
- Maisemointityöt

Muilta osin urakkarajat ilmenevät suunnitelma-asiakirjoista.
Rakennuttajan edellyttämä lopputulos on esitetty suunnitelma-asiakirjoissa.

4.5 Urakoitsijan työnantaja-asemasta ja tilaajavastuulaista johtuvat velvollisuudet

(YSE 2 §, kohta 1 j)

Päätoteuttajan velvollisuus on pitää työmaalla kaikista työskentelevistä henkilöistä luettelo, josta ilmenee nimi, sosiaaliturvatunnus, kotipaikka (verotuskunta), veronumero, jonka on oltava aktivoitu ja työnantaja. Ajan tasalla oleva henkilöluettelo on oltava esitettävissä viranomaisille ja rakennuttajalle.

Mikäli työmaalla syntyy epäselvyyttä siitä, onko yritys maksanut palveluksessaan olleille työntekijöille yllä sovitun työehtosopimuksen mukaista palkkaa ja muita työehtosopimuksen edellyttämiä korvauksia, on yritys velvollinen esittämään palkan ja muiden korvausten maksusta asian selvittämiseksi tarvittavat luotettavat tositteet tilaajalle.

Kaikki urakoitsijat ovat velvollisia noudattamaan tilaajavastuulain säädöksiä (TEM 22.12.2016/1233).

Urakoitsijan tulee vaatia alaurakoitsijoilta samanlainen selvitys verojäämistä ja edellä mainittujen työnantajamaksujen suorittamisesta kuin häneltä itseltään vaaditaan. Määräys tästä on sisällytettävä aliurakoita koskeviin tarjouspyyntöihin.

Aliurakoitsijoiden ketjutus on kielletty.

Rakennuttajalla ja urakan tilaajalla on oikeus kieltäytyä hyväksymästä sellainen urakoitsija tai aliurakoitsija, joka ei ole toimitannut vaadittua selvitystä tai jolla on selvitysten mukaan hoitamattomia velvoitteita.

Tilaajalla on oikeus ilmoittaa urakoitsijan nimi- ja yhteystiedot (mm. urakoitsijan nimi, Y-tunnus, osoite, vastuuhenkilön nimi, työmaan nimi, urakointilaji, urakan aloittamispäivä ja arvioitu valmistumisajankohta, urakkasumma) lääninverovirastolle.

Urakan kestäessä yli 3 kuukautta on urakoitsijan esitettävä uudet tilaajavastuulain mukaiset todistukset/selvitykset. Muuna luotettavana selvityksenä pidetään mm RALAr:n myöntämää voimassa olevaa todistusta. Maksujen laiminlyöminen on urakkasopimuksen purkuperuste.

5 TYÖN TOTEUTUS JA YHTEISTOIMINTA

5.1 Yhteistoimintaa koskevat ohjeet

Urakoitsija huolehtii eri urakoitsijoiden töiden ja työvaiheiden yhteensovittamisesta. Töiden järjestelyssä ja työvaiheiden ajoituksessa on otettava huomioon työturvallisuuden vaatimukset. Urakoitsijan on toimitettava suunnitelma työmaa-alueen järjestelyistä rakennuttajalle hyväksyttäväksi kahden viikon kuluessa urakkasopimuksen allekirjoituksesta.

Rakennuttaja huolehtii hankkeen tiedotuksesta julkisille tiedotusvälineille. Urakoitsija vastaa omien toimenpiteidensä edellyttämästä tiedotuksesta.

5.2 Työaikataulu

Urakoitsijan on laadittava YSE 5 §:n mukainen työaikataulu kahden viikon kuluessa urakasopimuksen allekirjoittamisesta ja hyväksyttävä se rakennuttajalla. Työaikatauluun on merkittävä aliurakoitsijoiden työt ja rakennuttajan erillishankinnat sekä työmaan kuljetus- ja liikennejärjestelyt. Aikataulun toteutumista seurataan työmaakokouksissa. Työaikataulu hyväksytään yhteisesti noudatettavaksi ja aikataulun tarkentumista lukuun ottamatta sitä voidaan muuttaa vain yhteisesti sopimalla. ***Urakoitsijan on tiedotettava rakennuttajaa ja maanomistajia viipymättä mahdollisista työaikataulun muutoksista.***

Työalueen kulkujärjestelyistä ja työmaatukikohdan järjestelyistä on oltava yhteydessä maanomistajien kanssa.

Hankkeen kokonaiskesto on noin 2 - 3 viikkoa.

5.3 Turvallisuus

Urakoitsijan on laadittava työmaan turvallisuussuunnitelma, johon työntekijät perehdytetään työnopastuksen yhteydessä. Turvallisuussuunnitelma tulee olla työmaalla työntekijöiden nähtävillä. Hankkeesta on turvallisuusasiakirja tarjouspyyntöasiakirjoissa.

5.4 Työmaajärjestelyt

5.4.1 Työalueet

Varattu työalue on esitetty suunnitelma-asiakirjoissa. Urakoitsijan on neuvoteltava etukäteen mahdollisten muiden maanomistajien kanssa työjärjestelyistä ja informoitava heitä eri työvaiheista töiden aikana. Työalue sovitettava siten, ettei aluetta tarpeettomasti vahingoiteta. Urakoitsija korvaa työalueen ulkopuolella aiheuttamansa vahingot.

Rakennuttaja asettaa korvauksetta urakoitsijan käyttöön suunnitelmien mukaisen urakka-alueen. Urakoitsijan tulee välttää ylimääräistä liikkumista suunnitelman mukaisen töiden vaatiman työalueen ulkopuolella.

Urakoitsija hankkii luvat mahdollisille omille läjitysalueilleen ja raivaa alueen. Tilaajan sopimalle alueelle voidaan läjittää ylijäämämassat tilaajan osoittamalle alueelle.

Urakoitsijan on hankittava kustannuksellaan kaikki muut urakan toteuttamista varten tarvitsemansa alueet sekä rakennuttajan hyväksyminen alueiden käytölle. Alueet on sijoitettava ja niitä on käytettävä siten, että niistä ei aiheudu tarpeetonta haittaa liikenteelle ja alueiden muulle käytölle, eivätkä ne tarpeettomasti häiritse ympäristöä.

Käytön jälkeen kaikki alueet on saatettava alkuperäistä vastaavaan kuntoon, ellei alueen käyttöehdoissa ole muuta mainittu.

5.4.2 Liikenne

Urakkaan kuuluu työmaatien rakentaminen. Työmaatie jää pohjapadon huoltotieksi sekä kulkuväyläksi veneluiskalle.

Urakoitsija hankkii kustannuksellaan tienpitäjältä liikennejärjestelyihin vaadittavat luvat ja vastaa niiden noudattamisesta ja kustannuksista.

Suunnitelmien mukaisista tiealueella tehtävistä toimenpiteistä urakoitsija tekee tarvittavat ilmoitukset viranomaisille, liikennöitsijöille sekä yksityisille henkilöille ja sopii

liikenteen tilapäisjärjestelyistä asianomaisten kanssa kulkuyhteyksien toimimisesta joustavasti.

5.4.3 Rajoitukset, varottavat kohteet ja alueet

Nykyisiä työskentelyalueen rakenteita, joita ei pureta, ei saa vaurioittaa. Alueen kaapelit, putkilinjat ja voimalinjat on merkattava maastoon ennen töiden aloittamista ja erityisesti huomioitava työskenneltäessä niiden vaikutusalueella.

5.4.4 Putkien ja johtojen siirto

Liitteen 1 asemapiirustukseen on merkattu Savon Voima Verkko Oy:n AHX-W150 sähkökaapelin viitteellinen sijainti (kaapelikartta vuodelta 2019). Kaapelin lähellä tehtävät toimenpiteet sovittava kaapelin omistajan kanssa.

Mahdollisesti työalueella olevat siirrettävät tai varottavat ja/tai töiden ajaksi suojattavat muut putket ja kaapelit on selvitettävä ennen töiden alkua. Työalueella sijaitsevat ja työssä mahdollisesti vaurioituvat salaojat on korjattava.

5.5 Suunnitelmakatselmus

Suunnitelmakatselmus pidetään ennen urakasopimuksen tekemistä ja tarvittaessa myös ennen työvaiheiden aloittamista suunnitelmavalmiuden toteamiseksi sekä suunnitelmien toimittamisesta sopimiseksi.

5.6 Erityiset katselmukset ja mittaukset

Rakennuspaikalla pidetään aloituskatselmus, jossa rakennusalue luovutetaan urakoitsijan käyttöön työn toteutusta varten. Muista katselmuksista sovitaan erikseen.

5.7 Luvat ja ilmoitukset

Käyttäjä hankkii kustannuksellaan pysyvien rakenteiden rakentamisessa tarvittavat rakennusluvat, erilaisten rakenteiden ja laitteiden pysyvään siirtämiseen tai purkamiseen tarvittavat luvat sekä suunnitelmassa osoitettuja ja sen toteuttamisessa tarvittavia alueita koskevat työluvut maanomistajilta ja viranomaisilta.

Urakoitsijan on hankittava kustannuksellaan tarvitsemansa alueiden käyttöä varten tarvittavat kirjalliset luvat maanomistajilta ja viranomaisilta sekä edellä mainittujen lupien hyväksyminen rakennuttajalta. Urakoitsijan on työtä suunnitellessaan otettava huomioon tarvitsemiensa lupien saantiin kuluva aika.

Urakoitsijan hankittavia lupia ovat tarpeen mukaan mm. vuorotyöluvut, liikennejärjestelyihin liittyvät luvat ja erikoiskuljetusten vaatimat luvat. Hankkimistaan luvista ja sopimuksista urakoitsijan on pyydettäessä toimitettava rakennuttajalle jäljennös.

5.8 Räjätystyöt

Työalueella ei ole tiedossa olevaa louhintaa.

Räjätystyöissä noudatetaan erityisesti valtioneuvoston päätöstä räjäytys- ja louhintatyön järjestysohjeista. Urakoitsija vastaa siitä, että räjäytystyöistä tehdään tarvittavat suunnitelmat ja työtä varten nimetään räjäytystyön johtaja, jolla on työn laadun ja laajuuden edellyttämä pätevyys. Urakoitsijan tulee hankkia kustannuksellaan räjäytys- ja louhintatöitä varten tarvittavat luvat ja tehdä vaaditut ilmoitukset, suunnitelmat ja

katselmukset. Suunnitelmat tulee hyväksyttävä rakennuttajalla. Suunnitelmien hyväksyminen ei vähennä urakoitsijan vastuuta räjäytystöissä.

6 LAATU

6.1 Laadunvarmistus

Urakoitsijan on laadittava ennen työmaan aloituskokousta kahden viikon kuluessa urakkasopimuksen allekirjoituksesta työmaan laatusuunnitelma, jota täydennetään työn kuluessa. Laatusuunnitelmassa on esitettävä, kuinka urakoitsija varmistaa työtuloksen vaatimustenmukaisuuden sekä laadun dokumentoinnin.

Laatusuunnitelmassa tulee esittää selvitys ainakin seuraavien laatuasioiden hoidosta:

- Mitä mahdollisia ongelmia voi työn aikana esiintyä, miten ongelmien syyt voitaisiin torjua?
- Miten urakoitsija varmistaa, että materiaalit täyttävät niille asetetut vaatimukset?
- Miten urakoitsija hoitaa työmaatien rakentamisen ja liittämiseen olemassa olevaan tiehen?
- Miten urakoitsija hoitaa pohjapadon täytön, muotoilun ja tiivistyksen?
- Miten urakoitsija hoitaa veneluiskan rakentamisen?
- Miten urakoitsija käsittelee työssä havaitut virheet ja estää niiden uusiutumisen?
- Miten urakoitsija valvoo aikataulua ja ottaa kiinni mahdolliset poikkeamat?
- Miten urakoitsija on suunnitellut tiedottavansa suunnitelmissa havaitut virheet ja poikkeamat rakennuttajalle?
- Mitä töitä urakoitsija aikoo teettää aliurakoitsijoilla ja miten urakoitsija varmistaa aliurakoitsijoiden pätevyyden?
- Miten urakoitsija varmistaa aliurakoitsijoiden töiden laadun?
- Onko urakoitsijalla yrityskohtainen laatujärjestelmä?
- Mitä dokumentteja urakoitsija laatii eri työvaiheiden/materiaalien laadunvalvonnasta?
- Miten urakoitsija huolehtii toimittamiensa materiaalien varastoinnin ja estää niiden vaurioitumisen ja hukan?
- Miten urakoitsija toteuttaa työsuorituksensa tarkemittaukset?
- Miten urakoitsija suorittaa tarvittavat koejuoksutukset?

Rakennuttaja pyytää tarvittaessa urakoitsijalta ennen urakoitsijan valintaa selvityksiä laatuasioiden hoidosta.

6.2 Urakoitsijan laadunvalvonta

Urakoitsijan on valvottava oman ja aliurakoitsijoidensa työnjohdon ja työvoiman osaamista ja työsuoritusta sekä työtuloksen vaatimustenmukaisuutta. Työvaiheiden oikeaan ajoitukseen ja työsuoritusten laatuun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Vastaava työnjohtaja toimii rakennusvaiheiden tarkastusten vastuuhenkilönä. Yksittäisen työvaiheen tarkastuksen voi suorittaa muukin urakoitsijan palveluksessa oleva työnjohtaja. Tarkastukset on merkittävä rakennustyön tarkastusasiakirjaan.

Urakoitsijan tulee luovuttaa työn päätyttyä asiakirjat, johon on koottuna vähintään seuraavat asiat:

- **tarkemittaukset uusista rakenteista**
- **selvitys käytetyistä materiaaleista, niiden koosta ja paksuuksista**

Urakoitsijan on myös valvottava hankintojen ja aliurakoitsijoiden rakennusvaiheiden kelvollisuutta ja työsuoritusta, jotta sopimuksen mukainen laatu kaikilta osin saavutetaan.

Hankkeessa noudatetaan InfraRYL:ssä asetettuja laatuvaatimuksia.

6.3 Vaihtoehtoiset tuotteet

Urakoitsija voi halutessaan käyttää asiakirjoissa mainittujen rakennustuotteiden asemesta muita vastaavia tuotteita. Urakoitsijan on hankittava vaihdolle etukäteen rakennuttajan hyväksyminen.

7 YMPÄRISTÖ

7.1 Ympäristönsuojelu

Työmaa on pidettävä siistinä. Jätteet on toimitettava jätteiden keräyspisteeseen.

Työmaalla ei saa varastoida polttoaineita tynnyreissä. Varastoinnissa on käytettävä säiliöitä, jotka on varustettu polttoaineen maahan valumisen estävin suoja-altain.

Työskenneltäessä vesistöjen välittömässä läheisyydessä ja pohjavesialueilla on varauduttava mahdollisiin öljyvuotoihin. Urakoitsijan tulee vesistössä työskentelyn vuoksi omassa työssään minimoida työmaan haitalliset ympäristövaikutukset esimerkiksi käyttämällä uudehkoja työkoneita ja estämällä öljyvuodot. Urakoitsijan on huolehdittava siitä, että urakan yhteydessä luontoon ei pääse haitallisia kemikaaleja, ja mahdollisesti syntyvät jätteet kuljetetaan niille tarkoitettuihin paikkoihin. Vahinkotapauksessa maahan tai veteen päässyt öljy imeytetään turpeeseen/ muuhun öljyn imeytysaineeseen tai käytetään öljypuomeja.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää poltto- ja voiteluaineiden varastointiin ja käsittelyyn. Urakoitsijan on laadittava työmaata koskeva suunnitelma, jossa esitetään toimenpiteet tilaajan ympäristöä koskevien vaatimusten täyttämiseksi. Toimenpiteet voidaan esittää myös laatusuunnitelmassa.

7.2 Irrotettavat ainekset ja purkujäte

7.2.1 Maa-, kivi- ja puuaines

Urakka-alueella irrotettava maa- ja kiviaines kuuluu urakoitsijalle ja ne mahdollisuuksien mukaan käytetään verhoiluihin tai läjitetään rakennuttajan tai urakoitsijan läjitysalueille. Muualle kuljetettava maa- ja kiviaines kuuluu läjitysalueen omistajalle.

7.2.2 Koneet ja laitteet

Urakkaan ei kuulu purettavia koneita tai laitteita.

7.2.3 Raivaus- ja purkujäte

Urakka-alueella raivattava hyötypuu kuuluu maanomistajalle. Raivausjäte kuuluu urakoitsijalle.

Kaikki jäte poiskuljetuksineen, jäteveroineen ja kaatopaikkamaksuineen kuuluvat urakoitsijalle. Mitään jätettä ei saa haudata työmaalle.

7.3 Maa-ainesten hyötykäyttö

Työalueiden kaivumaat, joita ei käytetä täyttöihin tai maisemointiin, urakoitsija kuljettaa rakennuttajan läjitysalueelle ja/tai omalle läjitysalueelleen.

7.4 Ongelmajäte ja pilaantunut maa-aines

Mikäli kohteesta löytyy pilaantunutta maa-ainesta tai ongelmajätettä, niin tästä tulee välittömästi informoida rakennuttajaa ja tarvittavin toimenpitein estettävä ympäristövahinkojen syntyminen.

8 ASIAKIRJAT

8.1 Tarjouspyyntöasiakirjat

Urakan tarjouspyyntöasiakirjat on lueteltu tarjouspyyntökirjeen liitteenä olevassa asiakirjaluettelossa. Urakkatarjouksen antajan on tarkistettava, että toimitus vastaa asiakirjaluetteloa ja ilmoitettava mahdollisista puutteista välittömästi rakennuttajalle. Tarjouspyyntöasiakirjat luovutetaan urakoitsijalle maksutta tiedostoina. Tarvitsemansa paperikopiot urakoitsija hankkii kustannuksellaan.

8.2 Urakkasopimusasiakirjat ja niiden pätevyysjärjestys

Urakkasopimus laaditaan RT 80260. sopimuslomakkeelle. Urakassa noudatetaan Rakennusurakan yleisiä sopimusehtoja YSE 1998 (viittauksissa käytetty lyhennettä YSE).

Urakkasopimukseen liitetään

- urakkaneuvottelupöytäkirja
- tarjouspyyntökirje ja tarjouspyynnön jälkeen lähetetyt lisäselvitykset
- tämä urakkaohjelma liitteineen
- turvallisuusasiakirja
- tarjous
- muutostöiden yksikköhintaluettelo sekä
- asiakirjaluettelossa mainitut tekniset suunnitelma-asiakirjat.

Asiakirjojen pätevyysjärjestys on YSE 1998 13 §:n mukainen. Lisäksi urakassa noudatetaan yleisiä standardeja, työohjeita ja työselostuksia, jotka on osoitettu edellä luetelluissa asiakirjoissa.

8.3 Asiakirjojen julkisuus

Urakkahinta ja urakka-asiakirjat ovat urakkasopimuksen syntymisen jälkeen viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti julkisia, jollei yksittäistä asiakirjaa tai sen osaa ole liikesalaisuudeksi katsottavan asian takia pidettävä salaisena. Urakoitsijan tulee tarjouksessaan ilmoittaa, jos tarjouksen jokin osa sisältää liikesalaisuutena salassa pidettäviä asioita.

8.4 Määräluettelo

Liitteenä on määräluettelo urakkalaskentaa varten. Määräluettelo on likimääräinen eikä se sido tilaajaa.

8.5 Suunnitelmat ja niiden toimittaminen

Rakennuttaja toimittaa urakoitsijalle suunnitelmat YSE 1998 poiketen sähköisesti.

Aliurakka- ja hankintatarjouspyyntöihin tarvitsemansa piirustusten kopiosarjat kustantaa urakoitsija.

Rakennuttaja toimittaa urakoitsijalle työmaatarpeisiin suunnitelmakatselmuksessa tai työmaakokouksessa sovittavan määrän kopioita teknisistä asiakirjoista yhteisesti sovitun suunnitelma-aikataulun mukaisesti.

Urakoitsija laatii lopulliset tarkepiirustukset.

8.6 Projektin tietopankki

Projektilla ei ole tietopankkia.

9 URAKAN AIKAMÄÄRÄYKSET

9.1 Urakka-aika

Urakka-aika on **27.10.2025 – 17.12.2025**. Työt voidaan aloittaa myös aikaisemmin sääolosuhteiden salliessa edellyttäen, että urakkasopimus on allekirjoitettu. Mikäli rakennuskohteen työt valmistuvat ennen sopimuksen mukaista ajankohtaa, rakennuttaja voi ottaa kohteen vastaan, mutta tästä ei suoriteta erillistä hyvitystä.

9.2 Töiden aloitus

Työt tulee **aloittaa viimeistään 10.11.2025**.

9.3 Välitavoitteet

Ei välitavoitteita. Työn etenemistä seurataan urakoitsijan laatiman ja rakennuttajan hyväksymän viikkoaikataulun mukaan.

9.4 Työaika

Rakennusaika on arvioitu siten, että työmaalla noudatetaan säännöllisenä työaikana yksivuorotyötä (ma-pe). Mikäli tästä halutaan merkittävästi poiketa, asia on otettava esiin urakkaneuvottelussa tai työmaakokouksessa. Työpäiviä eivät ole pyhäpäivät eivätkä rakennusalan työehtosopimuksen mukaiset vapaapäivät.

Urakoitsijan on hankittava tarvittavat viranomaisluvut sekä kunnan järjestyssäännön edellyttämät luvat, jos työajan pidentämisestä sovitaan.

9.5 Viivästyminen

Työn valmistumisen viivästyessä urakkasopimuksen mukaisesta ajankohdasta, peritään viivästyssakkoa kultakin työpäivältä, kuitenkin enintään 50 työpäivältä ja välitavoitteineen enintään 75 työpäivältä. Viivästyssakon määrä työpäivältä on urakkasopimukseen merkitystä arvonlisäverottomasta urakkahinnasta laskettuna 0,5 % YSE:n mukaisesti.

10 VASTUUVELVOITTEET

10.1 Takuu aika

Takuu aika on rakennuskohteen vastaanottotarkastuksesta lukien 24 kuukautta.

Takuuajan puolella välissä pidetään välitarkastus, jossa havaitut takuuajan vastuuseen kuuluvat virheet tulee korjata sovittuna määräaikaan. Välitarkastuksessa huomioidaan etenkin luiskien pysyvyys ja rakenteiden painumat.

10.2 Urakoitsijan vakuudet

Yleisten sopimusehtojen (YSE 1998) 36 §:n mukaiset vakuudet tulee urakoitsijan antaa seuraavasti:

- a) rakennusajan vakuudeksi laskettuna arvonlisäverottomasta urakkahinnasta 10 %.
- b) takuuajan (24 kk) vakuudeksi laskettuna arvonlisäverottomasta urakkahinnasta 2 %.

Työnaikaisen vakuuden on oltava voimassa kolme kuukautta yli urakka-ajan sekä takuuajan vakuuden kolme kuukautta yli takuuajan. Rakennusaikaisen sekä takuuajaisen vakuuden tulee kattaa myös lisä- ja muutostyöt.

Rakennuttaja hyväksyy vakuudeksi ainoastaan raha- tai vakuutuslaitoksen antaman omavertaisen takauksen.

10.3 Vakuutukset

Urakoitsija ottaa rakennuskohteelle YSE 38 §:n mukaisen rakennustyövakuutuksen koko rakennustyön osalta. Vakuutus tulee ottaa rakennuttajan nimiin ja sen tulee joka hetki vastata vähintään rakennuskohteen senhetkistä täyttä arvonlisäverotonta arvoa.

Vakuutuksen omavastuu saa olla korkeintaan 0,5 % urakoitsijan urakkahinnasta.

Jokaisella työmaalla toimivalla urakoitsijalla tulee olla voimassa oleva toiminnan vastuuvakuutus.

10.4 Rakennuttajan vakuudet

Rakennuttaja ei aseta vakuutta.

11 RAKENNUTTAJAN MAKSUVELVOLLISUUS

11.1 Urakkahinnan muodostuminen

Urakkahinta on urakkasopimuksen mukainen summa. Yksikköhintaluetteloon merkitään hinnat ilman arvonlisäveroa. Urakkasopimukseen merkitään urakan kokonaishinta arvonlisävero eritellen.

11.2 Urakkasumman maksaminen

Yksikköhinnat ja maksuerät lasketaan arvonlisäverottomina hintoina ja arvonlisävero lisätään kuhunkin laskuun.

Sopimukseen perustuvat laskut maksetaan, kun lasku on esitetty rakennuttajalle ja vastaava sopimuksen mukainen työvaihe on todettu tehdyksi tai lasku muuten on

todettu maksukelpoiseksi. Rakennuttajan nimeämä valvoja toteaa, milloin maksuerän perusteena oleva työvaihe on tehty.

11.2.1 Maksuerätaulukko

Urakkasopimukseen liitetään urakoitsijan laatima ja rakennuttajan hyväksymä maksuerätaulukko.

11.2.2 Erityiset maksuerät

Ei erityisiä maksueriä.

11.2.3 Ensimmäinen maksuerä

Urakan ensimmäisen maksuerän suuruus on enintään 50 % rakennusaikaisen vakuuden määrästä. Tämä maksuerä maksetaan urakoitsijalle, kun urakkasopimus on allekirjoitettu, rakennustyövakuutus on otettu, urakkasopimuksen mukainen vakuus on luovutettu rakennuttajalle ja työt on aloitettu. Urakasta ei makseta erillistä ennakkoa.

11.2.4 Viimeinen maksuerä

Viimeinen maksuerä on vähintään 10 % urakkahinnasta.

Maksuerä maksetaan, kun urakka on vastaanotettu ja takuuajan vakuudet sekä luovutussasiakirjat on luovutettu rakennuttajalle.

Rakennuttajalla on oikeus pidättää viimeinen maksuerä, suuruudeltaan 10 % urakka-summasta, joko kokonaan tai osittain virheiden ja puutteiden sekä kolmannelle osapuolelle mahdollisesti tulevan haitan varalta, kunnes kyseiset puutteet on korjattu ja todettu tehdyksi jälkitarkastuksessa.

11.2.5 Sivu-urakoiden maksuehto

Sivu-urakoita ei ole.

11.2.6 Maksuaika ja viivästyskorko

Jos rakennuttaja ei 21 vuorokauden kuluessa ole täyttänyt maksuvelvollisuuttaan, maksamattomalle määrälle suoritetaan määräajan ylittäneeltä ajalta viivästyskorkolainmukainen kulloinkin voimassa oleva viivästyskorko.

Laskun virheellisyydestä aiheutuneesta maksun viivästymisestä on vastuussa urakoitsija.

11.3 Hintasidonnaisuudet

Urakkahinta on kiinteä ilman hinta- ja indeksisidonnaisuutta.

11.4 Muutos- ja lisätyöt

Mikäli suunnitelmaa muutetaan työn aikana, noudatetaan muutos- ja lisätöiden hinnoittelussa YSE 1998 44§:n, 46§:n ja 47§:n mukaista menettelyä.

Suunnitelmien muuttamisesta aiheutuvien urakkahinnan muutosten osalta noudatetaan YSE 44§:n mukaisesti ensisijaisesti tarjouksen liitteenä olevassa *muutostöiden yksikköhintaluettelossa* olevia hintoja.

Ennen yksikkö hinnalla suoritettaviin lisä- ja muutostöihin ryhtymistä on tähän saatava rakennuttajan kirjallinen hyväksyminen, lukuun ottamatta YSE 43§:n 3. momentin mukaisia pieniä ja kiireellisiä muutoksia, jotka valvoja voi hyväksyä. Jälkilaskutusta ei hyväksytä ilman kirjallista tilausta, vaikka työn yksikköhinta onkin tarjouksessa.

Urakoitsija on velvollinen toteuttamaan muutostyöt. Rakennuttaja voi tilata nämä työt myös todellisten kustannusten mukaisina lisättynä sovitulla yleiskustannuslisällä.

Ellei tarjouksessa, joka koskee lisä- ja/tai muutostöitä, ole mainintaa mahdollisesta urakka-ajan pidentymisestä, rakennuttaja katsoo, että ko. lisä- ja muutostyöt eivät aiheuta rakennusajan pidennystä. Mahdollisesta urakka-ajan pidentymisestä on sovittava ennen muutostyön toteutuksen aloittamista.

11.4.1 Yksikkö hinnat

Yksikkö hintaluettelon hintoja käytetään ensisijaisesti muutostöissä. Yksikkö hintaluettelo liitetään urakkasopimukseen. Yksikkö hinnat on annettava siten, että niihin sisältyy ko. työ täysin valmiina (urakkaan kuuluva materiaali, työ-, yleis-, työnjohto- ja sosiaalikustannukset).

Urakoitsijan tulee täyttää yksikkö hintaluettelo ja toimittaa se rakennuttajalle urakkatarjouksen liitteenä. Yksikkö hintaluettelo tarkastetaan viimeistään urakkasopimusta allekirjoitettaessa.

12 VALVONTA

12.1 Rakennuttajan organisaation valtuudet

Urakkasopimuksesta ja siihen tehtävistä muutoksista päättää rakennuttajan edustaja. Pienistä ja kiireellisistä muutostöistä voi päättää valvoja.

12.2 Rakennuttajan valvonta

Rakennuttaja suorittaa valvontaa YSE 60 - 62 §:n mukaisesti.

Rakennuttaja nimeää työmaalle valvontaorganisaation.

Rakennuttajan valvonta ei vähennä urakoitsijan vastuuta.

Kohdassa 1.4 mainitut käyttäjän yhteyshenkilöt ovat oikeutetut suorittamaan työmaakäyntejä sovitusti. Käyttäjän edustajalla on mahdollisuus osallistua työmaakokouksiin.

12.3 Suunnittelijan laadunvalvonta

Valvontaa tekevät rakennuttajan oman organisaation lisäksi suunnittelijat. Suunnittelijoilla on oikeus valvoa, että työ muodostuu suunnitelmien mukaiseksi. Heillä ei ole oikeutta sopia minkäänlaisia muutoksia, vaan kaikki muutokset ilmoittaa rakennuttajan valtuutettu edustaja.

12.4 Arvonalennus

Mikäli työtulos ei täytä kaikkia sille asetettuja laatuvaatimuksia, mutta voidaan kuitenkin hyväksyä käyttöön otettavaksi, noudatetaan arvonalennuksessa YSE 27 §:ä.

Turvallisuuteen vaikuttavia virheitä ei voida hyväksyä arvonalennuksiin, vaan ne on korjattava.

13 TYÖMAAN HALLINTO JA TOIMITUKSET

13.1 Urakoitsijan organisaatio ja valtuudet

Urakoitsijan on nimettävä työkohteelle päätoiminen vastuullinen työnjohtaja, jonka on oltava vähintään maa- tai vesirakennusalan teknikkotutkinnon suorittanut ja jolla on tarvittava kokemus vastaavista töistä. Työnjohtajan tulee olla päivittäin työmaalla tavoitettavissa.

Urakoitsijan tulee ilmoittaa rakennuttajalle ja muille urakoitsijoille työmaan työsuojeluorganisaatio ja työmaan työturvallisuudesta vastaava vastuhenkilö.

13.2 Työvoima

Työvoiman käytössä on noudatettava työvoimaviranomaisten yleisesti antamia ohjeita ja määräyksiä. Rakennuttaja ilmoittaa työvoimaviranomaisille rakennustöiden aloittamisajankohdan ja urakoitsijan.

Urakoitsija kirjaa päivittäin työvoimansa ja kalustonsa määrän työmaapäiväkirjaan ja raportoi siitä rakennuttajalle työmaakokouksissa.

Urakoitsijan on ilmoitettava rakennuttajalle kysyttäessä omien ja alihankkijoidensa työmaalla työskentelevien työntekijöiden nimet ja syntymäajat.

13.3 Kulkuluvat

Urakoitsijan on huolehdittava siitä, että jokaisella rakennustyömaalla työskentelevällä on työmaalla liikkueensa näkyvillä henkilön yksilöivä kuvallinen tunniste. Tunnisteesta on käytävä ilmi, onko työmaalla työskentelevä työsuhteessa oleva työntekijä vai itsenäinen työnsuorittaja. Työntekijän tunnisteesta tulee olla työnantajan nimi. Jokaisen urakoitsijan on toimitettava ennen työvaiheen aloittamista päätoteuttajalle omien ja alihankkijoidensa työmaalla työskentelevien työntekijöiden nimet ja syntymäajat työmaalla tarvittavien kulkulupien myöntämiseksi ja oikeellisuuden seuraamiseksi.

13.4 Työmaapäiväkirja

Urakoitsijan on pidettävä asianmukaisesti numeroiduin sivuin varustettua työmaapäiväkirjaa, jonka valvoja säännöllisesti kuittaa saaneensa tiedoksi. Työmaapäiväkirja tehdään kahtena kappaleena, joista toinen jää rakennuttajalle ja toinen urakoitsijalle.

13.5 Työmaakokoukset

Ennen työmaan aloittamista pidetään aloituskokous. Työmaakokouksia pidetään noin kerran kuukaudessa. Urakoitsija varaa riittävän suuren tilan kokousten pitämiseen. Sonkajärven kunnan edustaja(t) kutsutaan kaikkiin työmaakokouksiin.

13.6 Urakoitsijoiden yhteiset toimitukset

Urakoitsijan velvollisuutena on valvoa ja ohjata työmaan yhteistoimintaa. Tätä varten urakoitsijoiden on keskenään pidettävä tarvittaessa yhteistoimintakokouksia. Mikäli

käsiteltävänä on myös rakennuttajan toimenpiteitä edellyttäviä asioita, kokoukseen on pyydetty rakennuttajan edustaja.

13.7 Viranomaistarkastukset

Urakoitsijan on huolehdittava siitä, että tarvittavat katselmukset, mittaukset ja viranomaistarkastukset sekä lakisääteiset että urakkasopimukseen perustuvat tarkastukset tulevat pidetyksi.

13.8 Työsuojelu

Alkamisilmoituksen työsuojeluviranomaisille tekee urakoitsija.

Työssä tulee noudattaa työsuojelusta annettuja lakeja, asetuksia, valtioneuvoston tai ministeriön päätöksiä, teknisiä turvallisuusohjeita sekä rakennuttajan laatimaa turvallisuusasiakirjaa ja urakoitsijan laatimaa turvallisuussuunnitelmaa. Urakoitsijan on huomioitava työsuojelun aiheuttamat lisäkustannukset.

Urakoitsijan on huolehdittava työmaan työsuojelun organisoinnista yhdessä muiden osapuolten kanssa. Työsuojelun organisaatio on ilmoitettava rakennuttajalle aloituskokouksessa.

Urakoitsijan on hankittava kaikille työmaan aiheuttamille poikkeusjärjestelyille paikallisten viranomaisten vaatimat luvat.

Sosiaalitulojen osalta noudatetaan työsuojeluviranomaisten, työehtosopimusten ja tarkastavien viranomaisten määräyksiä.

Työn tekemisessä noudatetaan vaarallisten aineiden käsittelystä annettuja määräyksiä ja ohjeita.

14 VASTAANOTTOMENETTELY

14.1 Vastaanottotarkastus

Vastaanottotarkastus pidetään YSE 1998 70-73 § mukaisesti.

Ennen vastaanottotarkastusta toimittavat rakennuttajan edustaja, käyttäjän edustaja sekä urakoitsijan edustaja vastaanoton työmaatarkastuksen, jossa kirjataan mahdolliset virheet ja puutteet. Työmaan valvoja laatii katselmuksen perusteella muistion.

14.2 Urakkasuorituksen tarkastus

Ei erillisiä urakkasuorituksia.

14.3 Tarkastuskustannukset

Kumpikin osapuoli vastaa sopimuksenmukaisten tarkastusten kustannuksistaan. Mikäli kuitenkin joudutaan pitämään uusintatarkastuksia urakoitsijan suorituksen virheiden vuoksi, niin rakennuttaja veloittaa uusintatarkastuksesta aiheutuneet kustannukset uusintatarkastustarpeen aiheuttaneelta urakoitsijalta seuraavasti:

- ensimmäinen jälkitarkastus: veloitusetta
- seuraavat jälkitarkastukset 500 €/kpl

14.4 Takuutarkastus

Takuutarkastus pidetään YSE 1998 74 § mukaisesti.

14.5 Toimintakokeet

Työselostuksen ja muiden suunnitelmien mukaiset koejuoksutukset on suoritettava vähintään kaksi (2) viikkoa ennen vastaanottotarkastusta, jollei toisin sovita.

14.6 Luovutusasiakirjat

Urakoitsijan on luovutettava viimeistään vastaanottotarkastuksessa kaikki sopimusasiakirjoissa edellytetyt rakennustyön tarkastusasiakirjat, laadunvalvontadokumentit, mitaustulokset ja tarkekuvat.

Lisäksi urakoitsijan tulee luovuttaa vastaanottotarkastuksessa mm. tekemänsä laaturaportit ja -dokumentit, tarkepiirustukset ja dokumentti itselle luovutuksesta. Rakennustyön tarkastusasiakirjan on tarvittaviin tarkastusmerkinnöin varustettuna oltava vastaanottotarkastuksessa luovutettavissa.

14.7 Käytön opastus

Ei käyttöopastusta.

15 RIITAISUUKSIEN RATKAISEMINEN

15.1 Erimielisyydet

Riitaisuudet ratkaistaan Pohjois-Savon käräjäoikeudessa. Välimiesmenettelyä ei käytetä. Muuten noudatetaan YSE 1998:n määräyksiä ja ohjeita.

16 URAKOITSIJAN VALINTAPERUSTEET

16.1 Tarjouksen hylkääminen

Tarjous voidaan hylätä, ellei se ole tarjouspyyntöasiakirjojen mukainen tai sisälitä omia ehtoja. Tarjous voidaan hylätä muillakin perusteilla, joita on lueteltu julkisia hankintoja koskevissa säädöksissä.

16.2 Tarjouksen vertailuperusteet

Tarjouksista hyväksytään rakennuttajalle taloudellisesti edullisin tarjous. Edullisuuden arvostelussa otetaan hinnan lisäksi tarjouspyynnössä esitetty vähimmäisvaatimukset.

Kaikki tarjoukset voidaan jättää hyväksymättä.

16.3 Vaihtoehtotarjoukset

Vaihtoehtoisia tarjouksia ei hyväksytä.

Sonkajärvellä 8.9.2025

Sonkajärven kunta
Lepokankaantie 2, Sonkajärvi

Ville Kamaja
tekninen johtaja

LIITEET:

1. Pohjapadon asema- ja leikkauspiirustukset 1:200, 1:100 (29.12.2020)
2. Huoltotien ja veneluiskan asema- ja leikkauspiirustukset 1:100, 1:50 (26.8.2025)
3. Turvallisuusasiakirja
4. Määräluettelo